

Spindeln

Hej!

Mitt namn är Kim Sjöberg och på min fritid driver jag bloggen www.oppetklassrum.se

Något som ligger mig varmt om hjärtat, som engagerar mig på ett djupare plan – elevers skrivande och gemenskap. Jag har funderat mycket på hur vi kan skapa en utvecklande skrivundervisning för de lägre årskurserna. Att skriva med digitala verktyg engagerar och skapar möjligheter. När jag startade mitt arbete med skrivande och digitala verktyg så började jag klura på vilka skrivuppgifter jag skulle ge eleverna för att de skulle utvecklas och motiveras. Att ge förutsättningar för lyckade skrivuppgifter känns kanske inte alltid så enkelt.

Skrivuppgifternas förutsättningar påverkar elevernas kunskapsinhämtande och möjlighet att lyckas. Ingen blir bättre än förutsättningarna som ges och därför ligger det på oss pedagoger att skapa skrivuppgifter som ger eleverna möjlighet att nå så långt som möjligt. Jag blir mer och mer övertygad om att läraryrket är ett designyrke. Vi designar undervisning som ska öka måluppfyllelse. Därför måste vi titta närmre på undervisningens design utifrån funktion, innehåll och utformning. En skrivuppgift bör vara genomtänkt med tydlig målsättning.

Jag började med gemensamma skrivupplevelser. Skrivandet bygger på händelser som vi tillsammans delar. Upplevelsen leder till samtal och samtalet blir en bro till skrivandet. Jag bygger upp en händelse, exempelvis ett monster som kommer på besök eller små nyckelpigor som invaderar klassrummet. Utifrån händelsen så fantiserar, leker och samtalar vi för att sedan övergå till skrivandet. Kontextriktighet är viktigt, inte bara för andraspråkselever. Det behöver finnas en kontext, alltså ett sammanhang för att underlätta när eleven ska ta till sig av nya kunskaper.

Är du nyfiken på mer material kopplat till elevers skrivupplevelser så besök gärna www.oppetklassrum.se eller besök oss på Facebook och Instagram: [oppetklassrum.se](https://www.facebook.com/oppetklassrum)

I min bok **Skrivligheter** via Studentlitteratur så hittar du metoder och modeller för elevers skrivande samt gemensamma skrivupplevelser med lektionsplaneringar, förberedda genomgångar och redigerbara kopieringsunderlag. Jag föreläser även i Studentlitteraturs regi så passa på att boka mig för mer inspiration!

Lycka till!

/Kim Sjöberg

kim@oppetklassrum.se

*"Skapande arbete och lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet.
Särskilt under de tidiga skolåren har leken stor betydelse för att
eleverna ska tillägna sig kunskaper."*

Lgr11

Spindeln är ett läskigt men fascinerande djur. Kanske du har en spindelfobi men ändå kan vara nyfiken på detta skräckförtjusande spindeldjur? Detta material passar inför Halloween - skräck och kunskap, en lustfylld kombination. Eller varför inte arbeta med spindeln en annan tid på året? Kan ni hitta spindlar ute i naturen?

Använd hela eller delar av materialet. Låt eleverna bli stolta över sitt arbete och sammanställ i en bok eller utställning för att visa och lära tillsammans.

Syfte
Spindeln är en lektionsserie som har syftet att befästa kunskap om faktatexternas uppbyggnad. Här får eleverna möjlighet att titta närmre på struktur och begrepp som är vanligt förekommande i beskrivande text. Ett annat syfte är att skapa läs- och skrivlust. Skapande tillsammans med text är en viktig del och här i materialet får du flera tips på hur.
Lgr11
• Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord och bild samspelar, såväl med som utan digitala verktyg. • Språkets struktur med stor och liten bokstav, punkt, frågetecken och utropstecken samt stavningsregler för vanligt förekommande ord i elevnära texter. • Beskrivande och förklarande texter, till exempel faktatexter för barn, och hur deras innehåll kan organiseras.
Texttyp
Beskrivande text, faktatext
Antal lektioner
10 lektionsidéer som kan delas upp på flera
Årskurs
F-3 För förskoleklass eller vissa valda delar i förskola

Faktatexter

Här finner du faktatexter om spindeln. Den första är en mer övergripande faktatext om spindeln. Den finns i två nivåer. Det finns även två kortare faktatexter, en om korsspindeln och en om svarta änkan. Du kan med fördel hitta mer fakta litteratur och på nätet. Varför inte skapa ett bokbord med spännande litteratur och färdiga QR-koder som tar eleverna till spännande fakta på nätet?

Sant eller falskt

Kopplat till faktatexten finns en övning för att träna på vad som är sant eller falskt. Här kan eleverna med fördel två och två läsa för varandra och sedan diskutera de olika påståenden som finns utifrån texten. För att öka samarbetet mellan eleverna kan de med fördel själv välja ut två sanna fakta och en falsk som de skriver ner och sedan presenterar i en grupp om fyra elever. Eleverna får sedan i uppgift att lista ut vilken av vännernas påståenden som är falsk och motivera varför.

Spindeln: sant eller falskt?

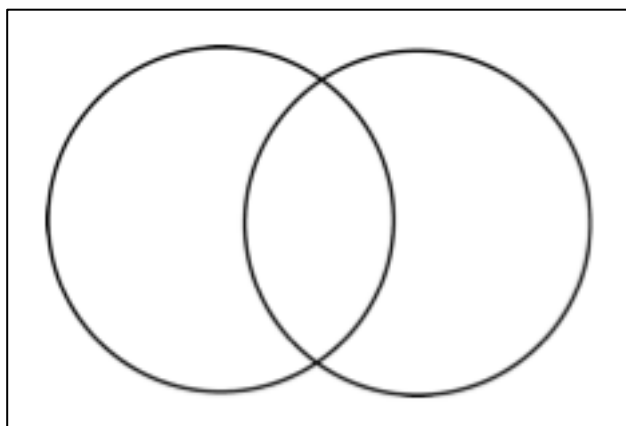
Hur mycket vet du om spindeln? Läs meningen och skriv S om det som står är sant eller F om det är falskt.

1. _____ Spindlar har åtta ben.
2. _____ Spindlarna i Sverige är farliga för människor.
3. _____ Spindlar äter växter och frön.
4. _____ Spindlar föder levande ungar.
5. _____ När spindel väver omsår den skin.
6. _____ Spindel har sju ögon.
7. _____ Några arter bor i håll i marken.
8. _____ Spindlarnas blod är rött.
9. _____ Spindlar har inget inre skelett.
10. _____ Spindel är klabbiga.

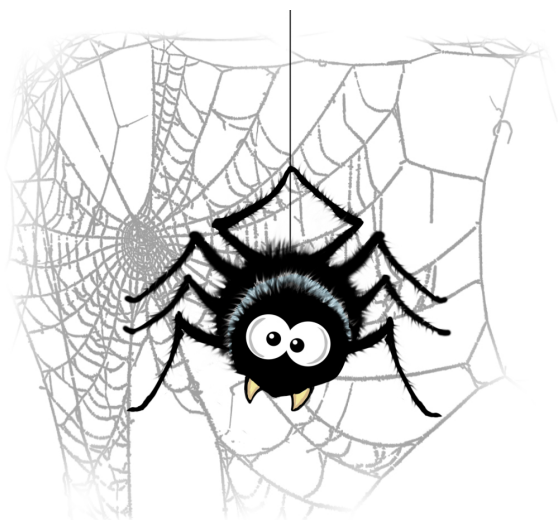
VENN-diagram

Du finner även två kortare faktatexter, en om svarta änkan och en om korsspindeln. Låt eleverna läsa texterna och därefter göra ett VENN-diagram för att jämföra de två olika arterna. I den ena delen skriver de om svarta änkan, i delen i mitten vad som är gemensamt för båda arterna och i den tredje delen det som är specifikt för korsspindeln. För de äldre eleverna kan de själv söka fakta om olika arter och välja två att jämföra.

Stafettskriva

Placera ut faktakorten i närhet till klassrummet. Faktakorten finns i två olika textnivåer. Eleverna sitter parvis vid en dator eller platta. Den ena personen i skrivarparet beger sig ut i korridoren för att leta upp fakta på kort ett. Därefter återvänder eleven med vad den läst och då skriver kamraten ner informationen. Sedan byter de, så eleven som precis skrivit får ge sig ut och leta efter kort två och återvända med information. På detta sätt kommer eleverna i rörelse, de får öva på att minnas vad de läst och sedan återberätta. Kamraten som sitter vid datorn hinner läsa texten medan han eller hon väntar på sin skrivpartner och på så sätt blir texten genomläst fler gånger. Det är en aktivitet som positivt kan aktivera de elever som brukar ha svårt att hitta koncentration och sitta på sin stol. Eleverna kan med fördel illustrera sina texter.

Rubrikskort

Om eleverna skriver egna faktatexter kan de med fördel använda rubrikskorten. På så sätt vet de vilka delar som de kan ha med i sin text. För att träna på vad de olika rubrikerna kan innefatta så kan eleverna i par eller grupp, med fördel klippa sönder den faktatext om spindeln som du finner här i materialet. Eleverna klipper och placerar ut delarna under passande rubrikskort.

rubrik

klassificering

utseende

boplats

föda

fortplantning

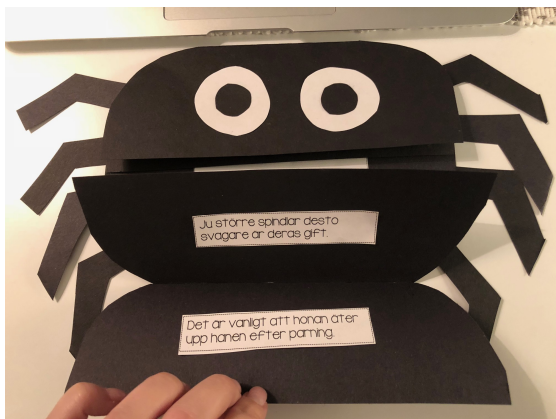
övrigt

Faktahatt och faktaspindel

Gör fina spindelhattar! Dessa görs enklast genom att med häftapparat häfta ett pappersband som passar på huvudet. Klipp ut en svart cirkel och klistra på ögon. Klipp ut åtta ben och vik som ett dragspel. Klistra därefter på dessa. Låt eleverna välja en eller flera spännande fakta om just spindlar som de skriver och monterar på sin hatt. Eleverna kan hitta fakta genom litteratur och sökning på nätet. Låt sedan eleverna ta på sin hatt och gå runt i klassrummet. På så sätt kommer eleverna i rörelse och samtal med varandra. De läser på varandras hattar och har möjlighet att ställa frågor. Eleverna kan komma ihåg fakta och sedan skriva.

Eleverna kan med fördel få skriva en text "Spännande fakta om spindeln" utifrån den fakta som de fått genom kamraternas hattar. Du kan med fördel låta eleverna samla sina spännande fakta i spindelmallen. Du kan även använda mallen för att låta eleverna samla annan fakta som de läst, behöver inte utgå just från hattarna.

Kan-har-är

Skapa en spindel med ord kopplade till kan-har-är. Eleverna klipper ut sin spindel och skriver sedan, utifrån fakta de lärt sig – vad spindeln kan, har och är. Här kan eleverna med fördel sitta i grupper och diskutera.

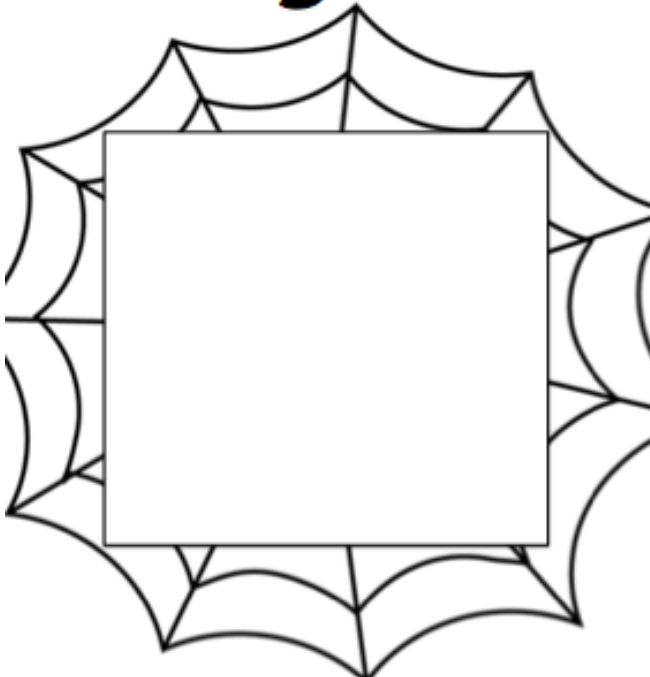

Lässpindel

Läs berättelsen som lässpindeln Helga. En mysig berättelse om lässpindlar och hur de är beroende av läsning. Låt eleverna skapa egna små lässpindlar av piprensare, garn och ögon. Spindeln får sedan följa med eleverna hem tillsammans med ett läsbingo eller kanske en dagbok där de skriver vad de hittar på. Eleverna kan med fördel skriva denna dagbok i skolan. Du hittar mall för handskrivning men också en framsida där eleverna sedan kan fylla på med sina texter som de skriver digitalt.

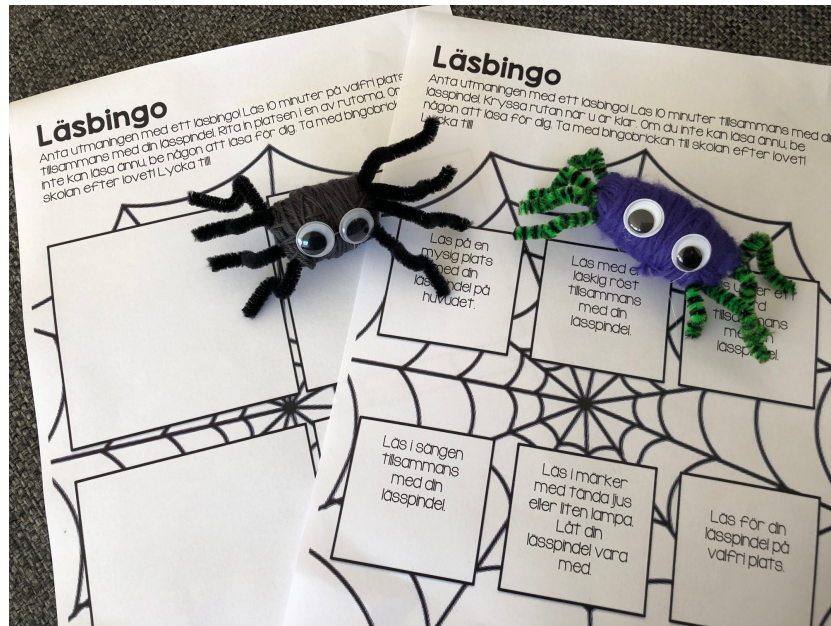

En lässpindels dagbok

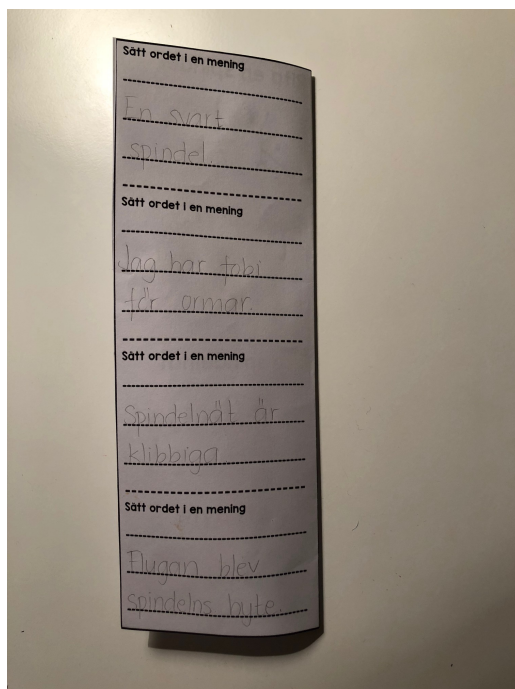
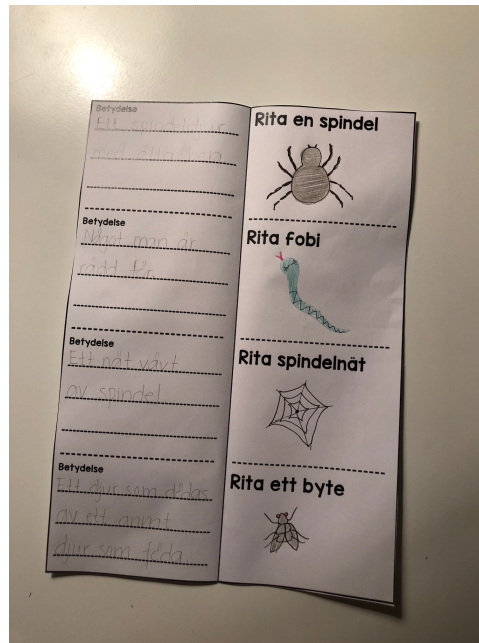
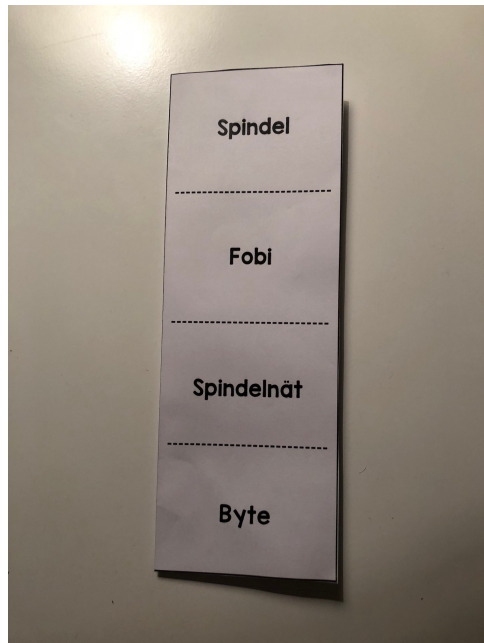
Läsbingo

Läslov? Eller en läsutmaning? Du hittar två olika läsbingo kopplade till lässpindeln. Ett bingo där eleven själv ritar in platser och en med förutbestämda platser. Det finns även ett läsplom kopplat till utmaningen. Vill du ge eleverna ett litet pris efter utmaningen? Kanske en liten påse spindelnät och spindel som de kan dekorera hemma med. Jag brukar låta läsbingot vara frivilligt alternativt erbjuda de barn som vill och behöver, stöd att göra bingo i skolan – skapa förutsättning för samtliga elever.

Ordförståelse

Förståelse för ord är en förutsättning för att kunna tillämpa sig kunskap. Här får eleverna göra en egen liten ordbok med valda ord från faktatexten. Låt eleverna rita och beskriva.

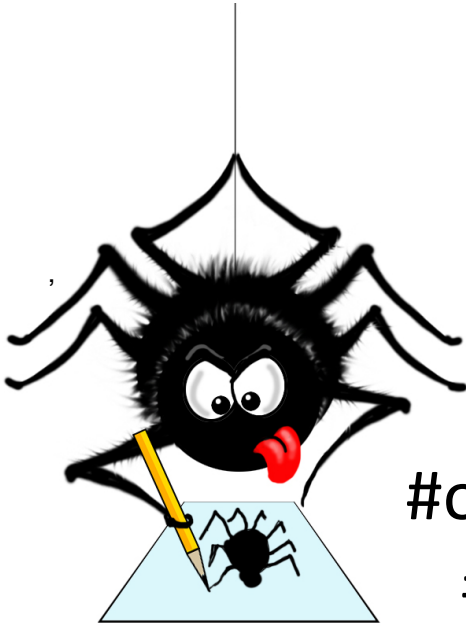
Intresserad av fler skrivuppgifter?

**Mitt läromedel
Skrivligheter
finns ute nu!**

Har du testat upplägget med spindeln?

Dela gärna i sociala medier!

#oppetklassrum
#lässpindeln
#faktaspindeln

Tack till Göran Sjöberg för fina illustrationer!

Spindeln

Spindeln tillhör familjen spindeldjur.

Det finns över 42 000 olika arter i världen och i Sverige finns det ungefär 700 olika arter. Det finns många människor som har fobi för spindlar. Det finns giftiga spindlar men i Sverige är inte spindlarna så giftiga att de är farliga för oss människor.

Spindlar har en framkropp och en bakkropp, på kroppens finns åtta ben och åtta ögon. Trots att spindeln har åtta ögon så ser de flesta dåligt. Spindlar har inget inre skelett men i slutet på varje ben sitter det små klor. Visste du att spindlar har ljusblått blod? Spindlar har håriga kroppar.

Spindlar kan bo på många olika ställen. En del arter bor i sina spindelnät medan andra bor i hål i marken.

Har du någon gång sett spindelnät? Många spindlar spinner nät för att kunna fånga sin mat. Spindelnät är klibbiga för att lätt kunna fånga sin föda.

Spindelnät gör av silkestrådar som spindeln tillverkar i sin kropp.

När nätet är klart väntar spindeln på sitt byte. När bytet fastnat i nätet springer spindeln fram till bytet och virar in den i trådar för att hålla fast den. Därefter biter spindeln sitt byte med sina käkar och sprutar in ett gift. Sedan äter spindeln upp bytet. Spindlar tycker om att äta insekter och småkryp.

Inte alla spindlar spinner nät. Hoppspindeln smyger sig istället på dina byten och kastar sig över dem. Det finns även spindlar som lever under vatten.

Spindelns ungar kläcks ur små ägg som honan lägger. Honan spinner en matta av silke där hon lägger äggen. Hon bär sedan äggen med sig i sin vita säck. En del spindlar lägger bara några ägg, andra kan lägga uppåt flera tusen.

De flesta spindlar ömsar skinn. Det betyder att spindelns hud inte växer, så när spindeln växer kryper den ur sitt gamla skinn.

Spindeln

Det finns flera olika arter.

I Sverige är spindlarna inte giftiga för oss människor.

Spindeln har åtta ben och åtta ögon.

Det finns spindlar som bor i sina nät eller hål i marken.

Spindlar kan göra spindelnät.

I spindelnätet fångar spindeln sitt byte.

Spindlar äter insekter och småkryp.

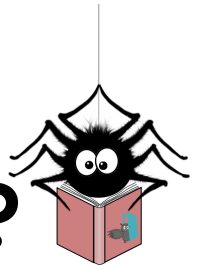
Honan lägger ägg.

Hon spinner en matta där hon lägger äggen.

När äggen kläcks kommer det ut små ungar.

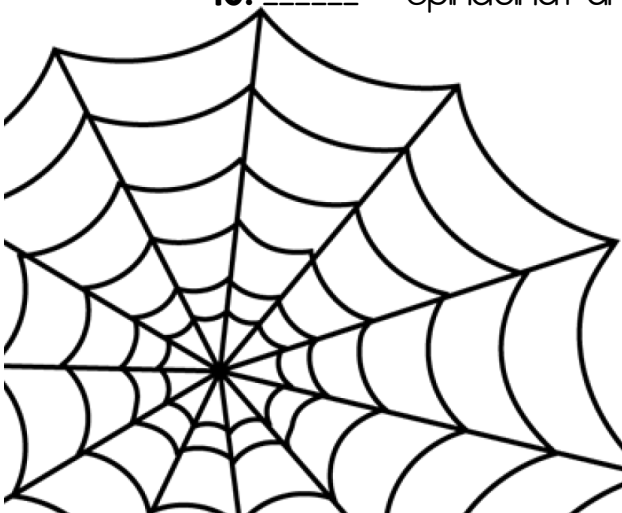

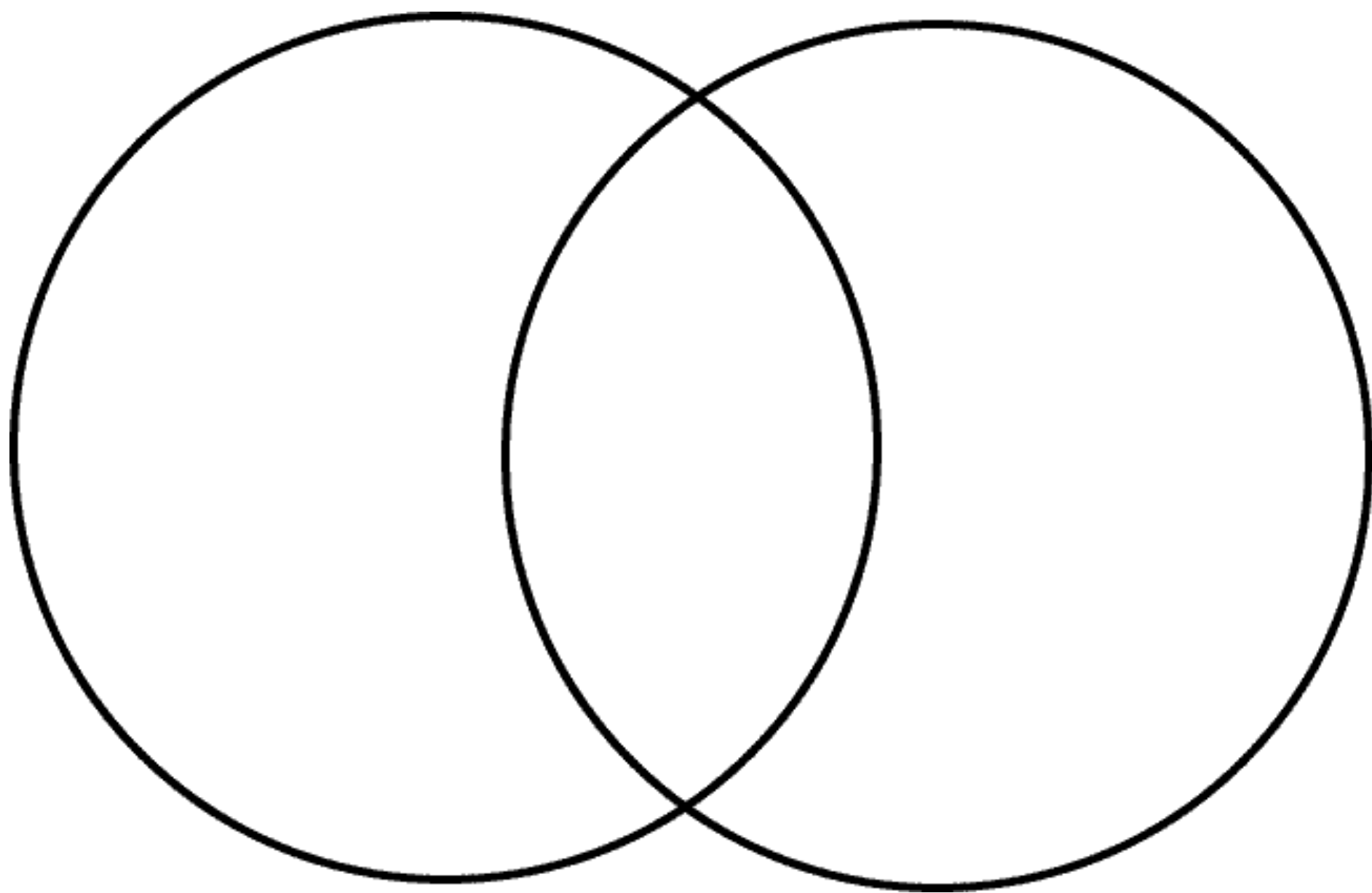
Spindeln: sant eller falskt?

Hur mycket vet du om spindel? Läs meningen och skriv S om det som står är sant eller F om det är falskt.

1. _____ Spindlar har åtta ben
2. _____ Spindlarna i Sverige är farliga för människan.
3. _____ Spindlar äter växter och fröer.
4. _____ Spindlar föder levande ungar.
5. _____ När spindel växer ömsar den skinn.
6. _____ Spindel har sju ögon.
7. _____ Några arter har sitt bo under marken.
8. _____ Spindlarnas blod är rött.
9. _____ Spindlar har inget inre skelett.
10. _____ Spindelnät är klabbiga.

I.

Spindeln tillhör familjen spindeldjur.
Det finns över 42 000 olika arter i världen och i
Sverige finns det ungefär 700 olika arter.

2.

Det finns giftiga spindlar men i Sverige är inte spindlarna så giftiga att de är farliga för oss människor.

3.

Spindlar har en framkropp och en bakkropp, på kroppens finns åtta ben och åtta ögon. Trots att spindeln har åtta ögon så ser de flesta dåligt.

4.

Spindlar kan bo på många olika ställen. En del arter bor i sina spindelnät medan andra bor i hål i marken.

5.

Många spindlar spinner nät för att kunna fånga sin mat. Spindelnät är klibbiga för att lätt kunna fånga sin föda.

6.

Spindelns ungar kläcks ur små ägg som honan lägger. Honan spinner en matta av silke där hon lägger äggen. Hon bär sedan äggen med sig i sin vita säck.

7.

De flesta spindlar ömsar skinn. Det betyder att spindelns hud inte växer, så när spindeln växer kryper den ur sitt gamla skinn.

l.

Det finns flera olika arter.

2.

Spindeln har åtta ben och åtta ögon.

3.

Det finns spindlar som bor i sina
nät eller hål i marken.

4.

Spindlar kan göra spindelnät.
I spindelnätet fångar spindeln sitt byte.

5.

Spindlar äter insekter och småkryp.

6.

Honan lägger ägg.

rubrik

klassificering

utseende

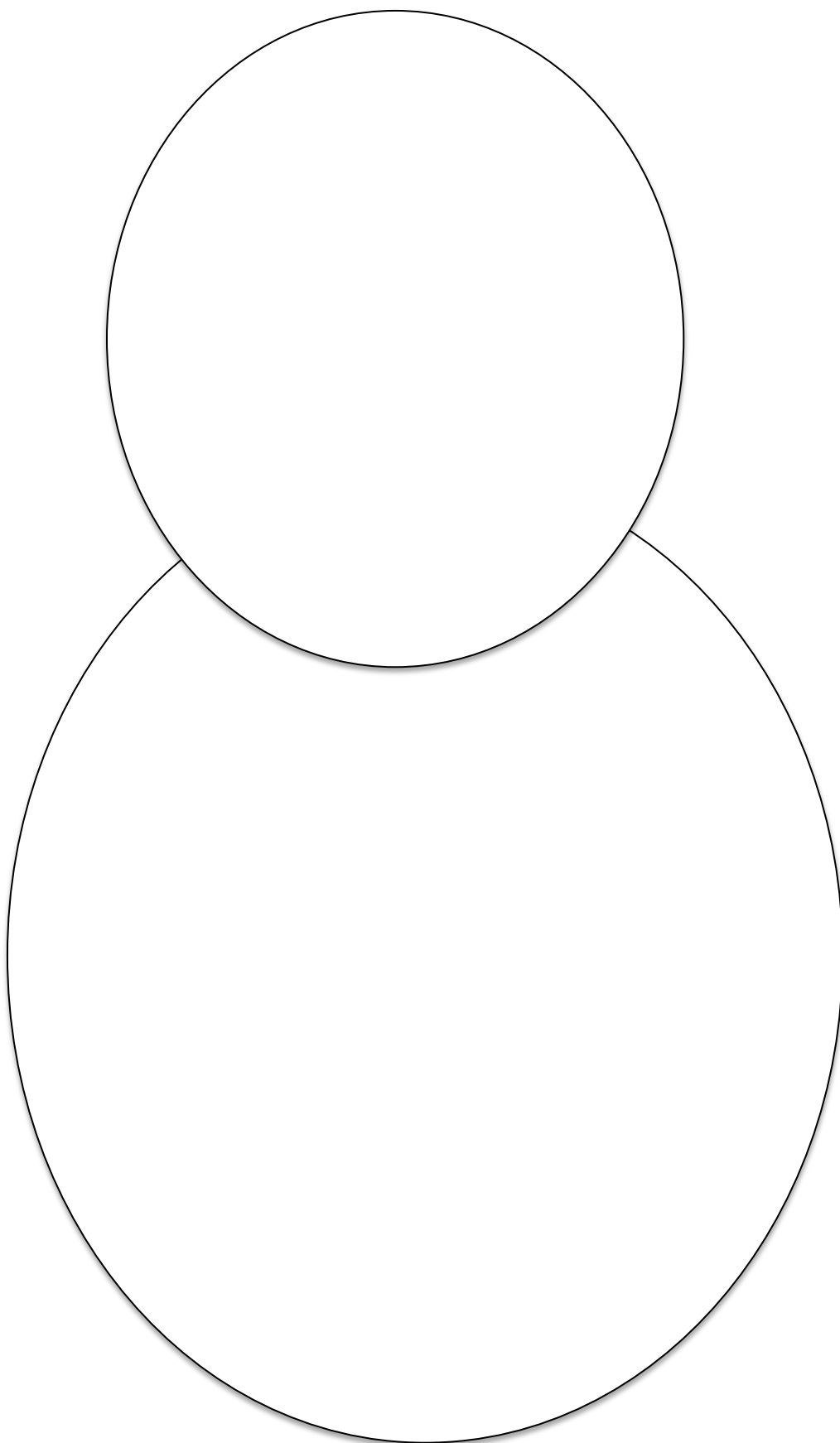
boplats

föda

fortplantning

övrigt

Spännande fakta om **SPINDELN**

Lässpindeln Helga

Lässpindlar är en läskigt snäll art. De bor i böcker och deras föda är ord. De samlas på biblioteken under de sena nätterna. Där blir det en riktig bokfest! Kanske har du sett att det ibland kan saknas ord i böcker? Kanske är det just en lässpindel som tagit en mumsbit!

Här är lässpindeln Helga. Hon är en riktig bokslukare! Helga bor hos familjen Lauren. Där trivs hon bra tillsammans med barnen Lovisa och Albert. Hennes bästa stund på dagen är när barnen läser kvällssaga. Då brukar Helga krypa upp på kudden, ta filten över bakkroppen och lyssna på de mest fantastiska sagor. Lässpindlar behöver många minuters högläsning för att må bra. Deras lilla hjärta mår bra av att få lyssna på berättelser, de får energi och energin använder de för att kunna transportera sig till biblioteken på natten.

Lässpindlar äter ord men Helga har lovat barnen att inte mumsa i deras böcker. Istället, när barnen somnar – då beger hon sig till stadens bibliotek. När mörkret faller och tystnaden lägger sig, då tar hon på sig sina röda små stövlar och kilar iväg genom den lilla dungen som ligger tätt intill huset. På vägen brukar hon möta upp sin vän, Benny. Benny är också en lässpindel men bor hos familjen Knacke. Utanför biblioteket samlas flera hundra hungriga och ivriga lässpindlar. Bibliotekarien Doris öppnar porten till biblioteket, lässpindlarna smyger in och letar upp vars en bok. Där sitter de tillsammans och läser, mumsar på lite bokstäver. Om man lyssnar noga kan man höra små smaskande ljud. Helgas favoritböcker är klassiska sagor, hon kan läsa samma saga om och om igen. Favoriten är den om Tummelisa. Benny däremot, han älskar faktaböcker! Gärna böcker om farliga djur. Lässpindlarna äter tills de är belåtna, därefter brukar de leka en stund. De hoppar mellan hyllorna och leker kurragömma. När solen är på väg upp rusar de små lässpindlarna hemåt. När barnen går till skolan passar de på att sova, mätta och belåtna.

Läsbingo

Anta utmaningen med ett läsbingo! Läs 10 minuter på valfri plats tillsammans med din lässpindel. Rita in platsen i en av rutorna. Om du inte kan läsa ännu, be någon att läsa för dig. Ta med bingobrickan till skolan efter lovet! Lycka till!

A large graphic consisting of four empty squares arranged in a 2x2 grid. The squares are intended for students to draw the location where they read. The background of the page features a faint spider web pattern.

Läsbingo

Anta utmaningen med ett läsbingo! Läs 10 minuter tillsammans med din lässpindel. Kryssa rutan när u är klar. Om du inte kan läsa ännu, be någon att läsa för dig. Ta med bingobrickan till skolan efter lovet! Lycka till!

Läs på en
mysig plats
med din
lässpindel på
huvudet.

Läs med en
läskig röst
tillsammans
med din
lässpindel.

Läs under ett
bord
tillsammans
med din
lässpindel.

Läs i sängen
tillsammans
med din
lässpindel.

Läs i mörker
med tända ljus
eller liten lampa.
Låt din
lässpindel vara
med.

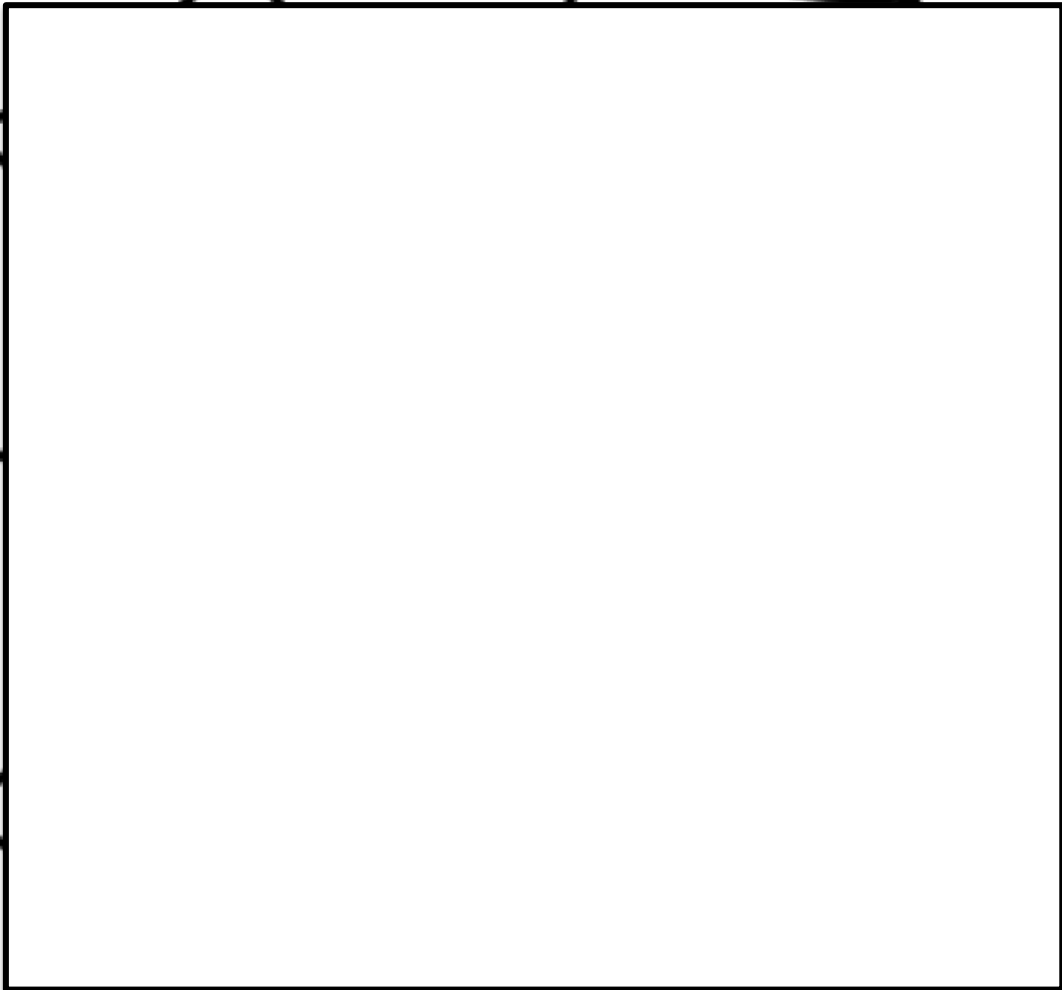
Läs för din
lässpindel på
valfri plats.

DIPLOM LÄSBINGO

En stjärnläsare läser även på lovet.
Stort grattis till genomförd läsutmaning!
Njut av fler lässtunder!

En lässpindels **dagbok**

Datum: _____

Handwriting practice lines consisting of four sets of three horizontal lines (top solid, middle dashed, bottom solid).

A large empty rectangular box for drawing or additional writing.

Datum: _____

Handwriting practice lines consisting of four sets of three horizontal lines (top solid, middle dashed, bottom solid).

A large empty rectangular box for drawing or additional writing.

Datum: _____

--

Datum: _____

Handwriting practice lines consisting of five sets of three horizontal lines (top solid, middle dashed, bottom solid).

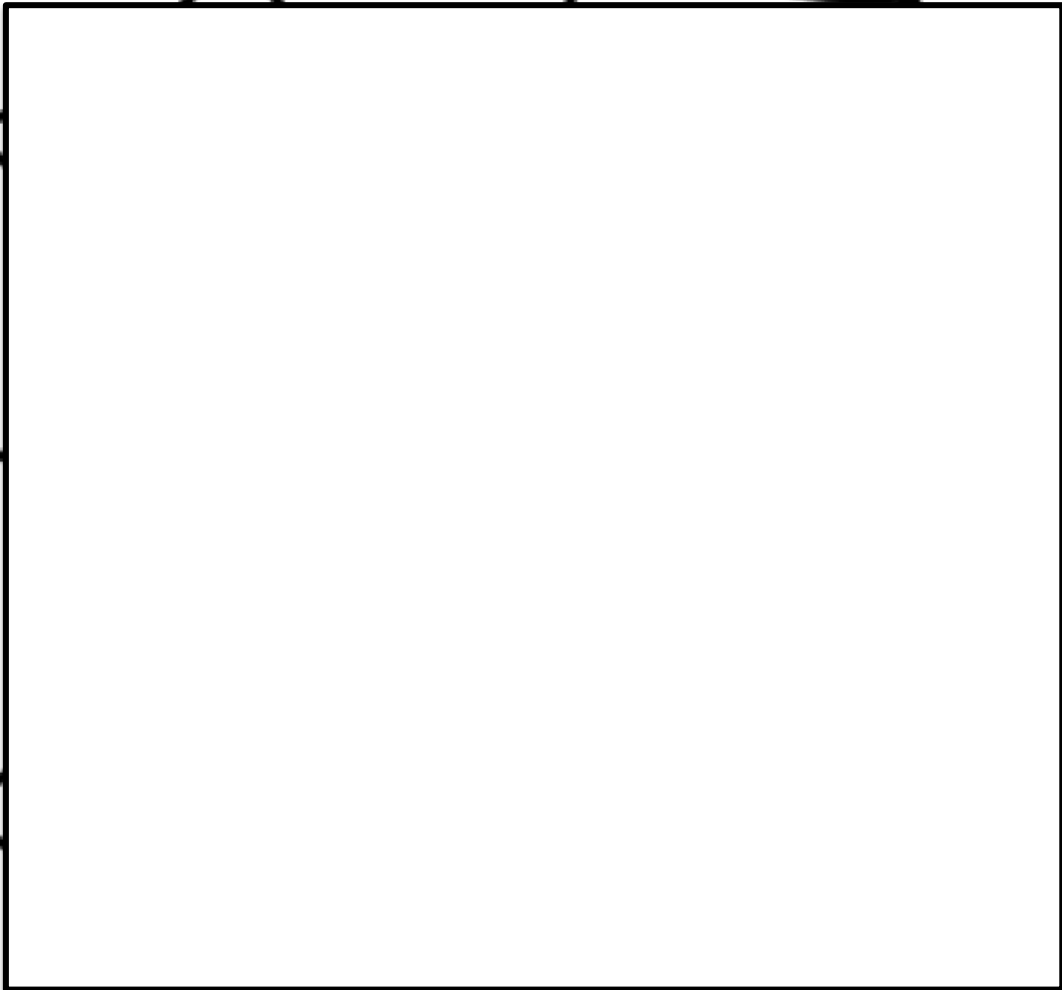
A large empty rectangular box for drawing or additional writing.

Datum: _____

Handwriting practice lines consisting of five sets of three horizontal lines (top solid, middle dashed, bottom solid).

A large empty rectangular box for drawing or additional writing.

En lässpindels **dagbok**

Sätt ordet i en mening

Sätt ordet i en mening

Sätt ordet i en mening

Sätt ordet i en mening

Spindel

Fobi

Spindelnät

Byte

Betydelse

Betydelse

Betydelse

Betydelse

Rita en spindel

Rita fobi

Rita spindelnät

Rita ett byte

Svarta änkan

Svarta änkan är en kolsvart spindel som har en röd fläck på undersidan av bakkroppen. Svarta änkan är en centimeter och giftig. Den lever i södra USA och Sydamerika. Den lever inte i Sverige. Svarta änkan är en giftig spindel. Giftet kan orsaka dödsfall hos människor men det händer inte så ofta. Det är endast honans bitt som kan döda människan, hanen är för liten för att bita hål på huden.

Svarta änkan äter mindre spindlar och insekter.

Honan lägger 25-250 ägg och hon har äggen i en spunnen äggsäck i fyra veckor. Honan dödar hanen efter parningen. Spindelhonan är mycket större än hanen.

Korsspindel

Korsspindeln tillhör hjulspindlar och är en spindel i olika färger. Den kan exempelvis vara ljusgul eller brunröd och blir ca 1,5 cm. Den har vita prickar på bakkroppen som formar ett kors. Korsspindeln har ett gift för att döda sina byten. Giftet är svagare än en getings och är därför inte giftig för människan.

Korsspindeln är duktig på att spinna stora nät. Den lever i Europa och delar av Nordamerika, den finns i Sverige. Korsspindeln äter små insekter som fastnar i nätet. Honan lägger ägg som förvaras i en äggsäck och efter att hon lagt äggen dör hon.

Korsspindeln kan inte tugga, giftet bryter ner bytet så spindeln kan sörpla i sig.

